

C til

Gravfunn fra 4 hauger på Grålum (gnr. 65, bnr. 2), Tune s & p, Østfold.
Utgravet av stud.mag.art. Danckert Monrad-Krohn, sommeren 1969.

Haug 1.

Grav I.

- a. Samling stkr. av tetningsmateriale til rund benbeholder av never VII. eller tre, ca. 23 cm. vid og ^{ca.} 8 cm. høy. 19 stkr. er fra overgang bunn/side. I disse er det med ca. 4.5 cm.'s mellomrom inntrykk i materialet. Stykkene er sprukket ved disse inntrykk. På ett punkt på bunnkittet sto det opp et ca. 2 cm. høyt stykke. Dette hadde små avtrykk i siden som vendte inn mot karveggen. Ca. 12 cm. til siden for dette utspring er det et hakk i tetningsmaterialet, som sannsynligvis ~~skriver seg~~ fra skjøten i karveggen. Veggens tykkelse ser ut til å ha vært ca. 2 mm. På toppen av tinen, blant brente beinsplinter, rett opp for den antatte sidesøm, lå et lite stykke tetningsmateriale med to tettstilte hull (diam. ca. 4 mm). På baksiden av stykket sees søm-avtrykk. Tråden er stukket inn utenfra og ført ut gjennom det andre hullet, hvoretter det er trykket godt til. Rett overfor dette stk. lå et annet med fire hull, og med avtrykk etter samme type sting. De øvrige søm-spor er ugjennombrutte avtrykk og viser derved at tetningsmaterialet er påført etter at karet er sydd. De to ovennevnte stkr. er sydd tvers gjennom tetningsmaterialet. På alle stkr. er det horisontale fiberavtrykk. Karets høyder har etter funnomstendighetene å dømme, vært fra 6 - 9 cm.
- b. 15 fragmenter av en sammensatt benkam, hvorav ett endestykke av VII. midtskinnen sammenlimt av to stykker. Den ytterste tann er i behold i nesten hele sin lengde, samt den øvre del av 11 andre tenner. 5 stkr. av dekkskinnene, sammenlimt til to deler, med strek- og bue-dekor. 6 løse tenner, hvorav en med litt av midtskinnen. Spor av naglehull på to av stykkene. St.mål fra 4.6 - 0.6cm.
- Fragmentarisk bengjenstand, antakelig skje. Jvf. Shetelig "V.G.J." fig 176. Et stykke av skaftet foreligger sammenlimt. Se tegning. De øvrige fragmenter er sammenlimt til to stykker. Flere av fragmentene bærer spor av linje- og buedekor med punkt i midten. Randen har indre konturlinje. Skaftets l.: 2.6, st.mål.st.stk.: 3.5, st.mål minste stk. 2.2 cm.

c. 1.130 br. bein, deriblant en tann og 3 kjevefragmenter.

VII.

d. 3 fragmenter av brent benkam, hvorav to med basis for 5 tenner. På det ene av disse er fortykkelsen ved tannbasis særlig tydelig. Det tredje fragment er fra en dekkskinne med punkt, strek og buedekor. Form og dekor er som fragmentene under b og er antakelig fra samme kam.

VIII. e. Fullstendig bevart, uornert miniatyr leirkar. Godset er rødlig på omlag den ene halvpart av buk og hals, grålig på den andre. Godset er sterkt oppsprukket i den gråfargete del, antakelig på grunn av likbålet. Denne delen minner om godset i II og IX. Karet er ganske sterkt magret med finkornet kvarts. Formen minner om Bøe "Jernalders Keramikk", fig. 190, men avviker fra typeeksemplaret ved noe mindre sid buk og kortere hals.

H: 4.1 cm., st.diam. v. munning 4.3 cm., diam. skulder 4.7 cm., gods tykk.: 2.5 - 4.5 mm.

Prøve tatt ut både av det røde og det grå gods for differensial - termisk undersøkelse.

II. f. 86 sterkt forbrente leirkarskår av varierende tykkelse, hvorav to med knotter. Jvf. l.c. fig. 191. Knottene er formet av karets overflate. To skår bærer spor av vinkeldekor, to andre har en rett hul-kil. 5 uornerte skår er sammenlimt til en rund flate, lett oppbøyet i en side, - trolig et lokk. Forøvrig er 7 skår sammenlimt til tre stykker. Munningskår lar seg ikke påvise. St. skårs st. mål: 6.1 cm. Minste skårs st. mål: ca. 0.5 cm.

VI. g. 182 leirkarskår, sannsynligvis fra samme kar. Godset av varierende tykkelse. 20 skår med munningsrand, hvorav fem sammenlimt av tynt, tett gods, med svakt utbøyet, avrundet rand. St.mål 5.7 x 3 cm. Diam. v. munningsrand 13 cm. Et 6. skår av tykkere gods har svakt utbøyet, rett avskåret rand med utvendig fortykning. St.mål: 1.8 x 2.6.

17 leirkarskår, antakelig fra samme ornerte kar. Av disse er 6 sammenlimt til to stykker. Godset er rødlig, sterkt varierende i tykkelse. En del skår har tett gods, godset avpusset på begge sider og moderat magring. Andre har porøst, oppsprukket gods, som minner om II. - Karet har hatt tre horisontale, parallelle hulkiler rundt halsen. Like under, - et smalt felt med grupper av tre korte vertikale, parallelle hulkiler. Disse går til en skarp bukknekk. (Se tegning). Hele det dekorerte område er ca. 3 cm. bredt. Det lille som er bevart av halsen er udekorert. St.mål st. ornerte skår 5.1 cm., st.mål minste ornerte skår 2 cm., st.mål st. sammenlimte skår: 5.4 x 5.1 cm.

h. 9 meget sterkt forbrente leirkarskår av gråsort farge. Godset er sannsynligvis ved sekundær forbrenning blitt meget porøst og oppsprukket. 6 av skårene kan muligens være randskår. St.mål fra 5.8 - 2.5 cm. St. tykk. 1.2 cm.

Fra/i. 40 leirkarskår, hvorav en hank, sammenlimt av 3 skår. Karets innside haug- kan sees i begge ender av hanken. Det nedre hankefeste har sittet på fyll: skulderknekken, som har vært ganske skarp. Godset har sekundært vært utsatt for sterk varme og er oppsvulmet som h IX. Karveggens l. 4.1 cm, hankens st. br. 3.1 cm. - Et annet skår, svakt buet i alle retninger, er ornert med 0.4 cm. lange pinneinntrykk i rekker. Yttersidens farge gullig, innersiden grå. H.: 3.4 cm., Br.: 3.- cm. - De øvrige skår er av varierende farge og tykkelse, til dels magret med grov sand. Et par skår er fra bukovergangen. Mange skår er avskallet og to er sammenlimt til ett stykke. To skår er av meget sterkt sekundært forbrent leire, jvf. h, IX. St.mål fra 4.- 0.7 cm.

k. Vel 80 gr. brente bein, spredt i kullet.

l. 325 gr flint, hvorav en spånskraper med avrundet egg. L.: 3.3, st.br. 2.4 cm. En blokk med skraperegg, L.: 4.4, h.: 3.- cm. Et firkantet stykke med brukspor på den ene kortside. 3.3 x 2.6 cm. Den øvrige flint er avslagstykker.

m. 90 gr. kull fra kullet rundt leirkarskårene VIII.

Haug 1.

GRAV II (Flatmarksgrav).

n. Ca. 850 gr. uornerte leirkarskår fra minst to kar, de fleste av grovt, III. tykt, rødlig til grå-farget gods, magret med små sandkorn. En del skår er av noe tynnere, hardere vare. Mange skår er sammenlimte, og en del er sotet. Mange er avskallet. 12 skår har munningsrand. 5 av disse, hvorav to sammenlimt til ett stk., er av det grove gods og har utbøyet, rett avskåret, utvendig fortykket rand og synes å stamme fra et kar med diam. på ca 10 cm. over munningen, utvendig målt. - Et 6.,- innvendig avskallet randskår, hvis innerside ble børstet bort, hører muligens til samme kar. - 6 skår av det tynnere gods har utbøyet, rett avskåret, utvendig fortykket munningsrand, og kort hals. Randskårenes st.mål fra 6.2 - 1.2 cm.-- 8 eller 9 skår synes å være bunnskår, antakelig fra to kar.- Av de øvrige skår er en del fra bukovergangen.

n.(forts.)

III. Av disse har tve (3) skarpt markert skulder, som Johs. Bøe "Jernalderens keramik", fig. 19. St. mål. fra 6.5 cm. - bitte små biter. Skårene behandlet av Mary Storm med Benacryl.

p. Ca. 650 gr. brente bein.

q. Et par gr. trekull, funnet sammen med de brente bein.

Haug 1 var rund. Diam. ca. 12 m., største h. ca. 0.75 m. Svak forsenkning i den avflatete topp. Under torven var et brunt sandjordlag med spredte, små trekullbiter. I sentrum, ca. 0.75 m. under overflaten, - under den brune sanden-, var et sirkulært kullag, diam. ca. 2.5 m., tykk. 8 - 2.5 cm. De fleste funn, a - f, h, k, m, ble funnet i dette kullag. Under dette laget var et trekullblandet sandlag, som bredte seg ujevnt utover. Herunder morenegrus. g ble funnet ca. 3 m. S for sentrum. - Under haugen lå en flatmarksgrav, etter utgravers mening eldre enn haugen. n - p er fra denne grav. i - l lå spredt i haugfyllen.

Legges ved innbøtning
om utgraving av
gravhauger på gnr. 65, bnr. 2,
tomt nr. 16, Sten Tulle,
av Danneberg Mourad-Krohn.

BILAG 1

Gravfeltet ved Tingvollheimen
Sykehjem. Registrerede og
fredede gravhøje: Stiplede
cirkler.

